

On the Importance of Scientific Translation and a Critical Review on the Book *Personal Knowledge Management*

Mehdi Shaghghi*

Abstract

In this article, I have a critical approach to the problem of "translation" in the field of knowledge and information science and offer some cases from a book, namely "*Personal Knowledge Management*". This article is a review of the mentioned book but it is a good sample for describing and criticizing the condition of translation in the human sciences. In this article, the conceptual analysis method was used and after a concise review of the importance of criticism and a brief description of the methodology, I started a formal critique on the book. Then, I reviewed the sections of the book and its contents. After that, I began with two levels of criticism: critics on the content and critics on the quality of the translation. The most important criticism of the content is the projection of English structure on the Persian grammar. Moreover, the most important criticism of the content is the absence of practical advice, tips, and tricks for better personal knowledge management. Another important criticism is the absence of ethical considerations in the practice of personal knowledge management and the moral obligation of individuals, foundations, associations, and organizations about the subject matter.

Keywords: Knowledge Management, Personal Knowledge, Knowledge Sharing, Knowledge Relations, Knowledge Tools.

* Assistant Professor, Department of Information Science and Knowledge Studies, Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran, m_shaghghi@sbu.ac.ir

Date received: 09/10/2023, Date of acceptance: 29/01/2024

Extended Abstract

The book *Personal Knowledge Management* is a collection of articles edited by David J. Pauleen, Associate Professor of System Management, and G. E. Gorman, Full Professor of Information Science, and each article has been written by a special author. The articles have thematic coherence and each author tried to reveal a corner of the field of personal knowledge management. The first translator of this book is Abdul-Hossein FarajPahlou, Full Professor of Information Science at Shahid Chamran University of Ahvaz, the second translator is Samira Soleimanpour, a Doctorate Student in Medical Librarianship at the Iran University of Medical Sciences, Persian editor of the book is Ruhollah Khademi, Faculty Member of the Department of Information Science at Semnan University, and the book was published by Sepehr-e- Danesh publication under the management of Hossein Asgharanjad in Hamadan city. The book contains 12 articles by different authors, which tried to show a logical development of the topics of this book: first, it started with intellectual and historical issues, then it concentrated on systemic, individual, and organizational issues, and continued to communicational issues, and finally concerned with the requirements of personal knowledge management for the organization and society. The book on *Personal Knowledge Management* is important from several aspects. This book is the first book in English and the first Persian translation in the field of personal knowledge management. Personal knowledge management is an interdisciplinary field that deals with the study of technological tools for knowledge management and also redesign of the structure and information management systems of organizations, considering the priority of personal knowledge management. Also, this field of study is the conscious conscience of the field of knowledge management and its promotion in organizations and companies can give organizational knowledge management a more ethical image because the field of knowledge management currently has a great tendency to commodify knowledge and human workforce. In addition, personal knowledge management is a kind of discourse shift in the field of knowledge management because instead of focusing on extracting the knowledge of employees and turning it into the asset of the organization, it focuses on maintaining the personal knowledge of the employees and turning the employees into the loyal human workforce. However, the *Personal Knowledge Management* book, which is one of the first attempts in this field, has failed in the practical training of personal knowledge management. The audience of the book first expects to learn something related to personal knowledge management methods and tools, and then to think about its requirements in the organization and reflect on what will be achieved by

3 Abstract

using personal knowledge management methods and tools. This book does not contain any education about personal knowledge management methods and tools and leaves the audience in a confusing theoretical space. Also, it does not address the ethical conflict between the individual and the organization regarding personal knowledge management. The question that should be discussed in this book is whether the employees who gain knowledge by working in the organization and through their ability, intelligence, and motivation are the owners of their knowledge, and if so, to what extent and what are the moral boundaries of possessing and not possessing personal knowledge. Thinkers in the field of knowledge management argue that people become fertile and acquire knowledge because of the context of an organization or company, and if this context does not exist, personal knowledge will not be obtained. The thinkers in the field of personal knowledge management state that acquiring knowledge is like working with agricultural land and work has priority over tools and the environment, as according to John Locke's theory of rights, mixing work with land brings ownership, so mixing work with tools and the environment of the organization brings ownership of knowledge to the individual. Many employees deal with these ethical questions to provide or not provide their personal knowledge to the organization. When the discussion of personal knowledge management and its importance enters the phase of action, this moral question becomes very important for the individual, and if such questions are not deeply addressed, the problems of organizational knowledge management will remain unsolved. About the translation of the book, it should be said that problems start from the opening words on the cover of the book and continue until the last pages and the back cover of the book. In terms of form, the translation of the book has serious flaws in terms of spelling, orthography, and legibility mistakes. The book has been translated in such a way that the structure of English sentences can be guessed from the Persian translation. The translators and editor of this book did not pay attention to the correct pronunciation of the names and did not use the printed or electronic dictionaries for the pronunciation of foreign names. Also, the separator lines are not placed appropriately on the left or right side of the pages, and important terms and names are not footnoted, even on some pages of the book, the font of the text has been changed. In terms of content, there are serious flaws in allocating sound Persian equivalents for English terms, and since the field of personal knowledge management is interdisciplinary, translators have not been successful in correctly translating the special terms and vocabularies of philosophy, social sciences, and information technology. Also, sometimes the incorrect inference of the meaning of the terms and thus

unintelligibility of some sentences added to the problems of the book, and some key equivalents that are used abundantly in the book were translated incorrectly from the beginning and this affected the content of the book.

Bibliography

- Capurro, R. (2009), "Past, Present, and Future of the Concept of Information", *Triple C*, vol. 7, no. 2, 125-141.
- Capurro, R. (2007), *Knowledge Map of Information Science; Rafael Capurro's Responses to Chaim Zins*, January 18, 2018, Retrieved: <<http://www.capurro.de/zins.html>>.
- Chatti, M. A. (2012), "Knowledge Management: A Personal Knowledge Network Perspective", *Journal of Knowledge Management*, vol. 16, no. 5, 829-844.
- Cheong, R. K. F. and E. Tsui (2012), "The Roles and Values of Personal Knowledge Management: An Exploratory Study", *VINE*, vol. 40, no. 2, 204-227.
- Dewey, J. (2003), *Experience and education*. Translated by Seyed Akbar Mirhosseini. Tehran: Nashr-e-Ketab. [in Persian]
- Fallis, D. (2009), "A Conceptual Analysis of Disinformation", in: Conference, Chapel Hill, NC, California, USA.
- Fuchs, C. (2009), *The Critical Theory of Information*. Translated by Mehdi Shaghaghi. Tehran: Shenaseh; Chapar. [in Persian]
- Kamshad, H. (2007), *Translators; Traitors, betraying a few books*. First edition. Tehran: Nashr-e-Ney. [in Persian]
- Maaref-vand, Z.; Zanganeh, F. and Ghahramani, M. (2017), Evaluation of the quality of academic life of Shahid Beheshti University students. *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 7 (7): 57-78.
- May, C. (2003), *Editor's Introduction in: Key Thinkers of Information Society*, Christopher May, First Edition, London: Routledge.
- Paulin, D. J. and G. E. Gorman (2011), *Personal Knowledge Management Individual, Organizational and Social Perspectives*, First Edition, London: Routledge.
- Paulin, D. J. and Gorman, G. E. (2017), *Personal Knowledge Management Individual, Organizational and Social Perspectives*. Translated by Abdolhosein Farajpahlou and Samira Soleimanpour. Hamadan: Sepehr-e-Danesh [in Persian]
- Reinmann, G. and M. Eppler (2007), *Wissenswege. Methoden für das Persönliche Wissensmanagement*. Bern: Hogrefe AG Verlag Hans Huber.
- Russell, B. (2013), *Human Society in Ethics and Politics*. Translated by Mahmoud Heydarian. First published in 1970. Secondly published with edition (electronic publication) in 2013. Tehran: Nashr-e-Babak. [in Persian]
- Sandal, M. (2014), *What Money Can't Buy: The Moral Limits of Markets*. Translated by Hassan Afshar. Tehran: Nashr-e-Markaz. [in Persian]

5 Abstract

Wilson, T. D. (2002), “The Nonsense of ‘knowledge management’ ”, *Information Research*, vol. 8, no. 1, no. 144, August 27, 2023, Retrieved from: <<http://InformationR.net/ir/8-1/paper144.html>>.

گفتار درباره اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: مدیریت دانش شخصی

مهدی شقاقی*

چکیده

در مقاله حاضر، ضمن نگاهی انتقادی به ترجمه در رشته علم اطلاعات، کتاب مدیریت دانش شخصی نقد شده است. برای نگارش نقد حاضر، از روش تحلیل مفهومی استفاده شده است. پس از بیان اهمیت نقد این کتاب، ابتدا از باب نقد شکلی وارد شده و ظواهر و اجزای کلی کتاب بررسی گردیده است. در این بخش، صفحه‌آرایی، جلد، فونت، صحافی، چاپ، سلفون، عطف کتاب، و طرح روی جلد مورد توجه قرار گرفته است. در ادامه، به جایگاه این کتاب در میان کتب مشابه پرداخته شده و سپس درون‌مایه اصلی هریک از فصول کتاب ارائه شده و نقد گردیده است. در ادامه، به نقدهای اصلی در دو بخش نقد محتوا و نقد ترجمه تمرکز شده است. مهم‌ترین نقد بر ترجمه فارسی اثر روی ضعف ترجمه و مصادیق آن متمرکز است و مهم‌ترین نقد بر محتوای آن، که توسط پاولین و گورمن نگاشته شده، متمرکز بر ناتوانی اثر در ارائه راه‌کارهایی عملی برای مدیریت دانش شخصی توسط دانشجویان و دانش‌پژوهان، و نپرداختن به جنبه‌های اخلاقی مدیریت دانش شخصی در سیاق سازمان است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت دانش، دانش شخصی، اشتراک دانش، روابط دانشی، ابزارهای دانشی.

۱. مقدمه

در همان نقطه آغاز که با اصطلاح «مدیریت دانش شخصی» برخورد می‌کنیم، متوجه تفاوت مهمی بین این مفهوم و مفهوم «مدیریت دانش» می‌شویم: مدیریت دانش به دنبال استخراج و

* استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران، m_shaghghi@sbu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۷، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۹

بیرون کشیدن دانش کارکنان سازمان‌ها و شرکت‌ها و تبدیل آن‌ها به سرمایه سازمان است (Wilson 2002)، درحالی‌که مدیریت دانش شخصی، به دنبال آموزش دادن راه‌کارهایی است که فرد بدان وسیله دانش خود را حفظ و نگهداری و در فعالیت‌های کاری متعدد خویش با خود هم‌راه کند و برای موفقیت فردی خویش به کار بندد (Cheong and Tsui 2012). ممکن است بخواهیم این تضاد را حل و فصل کنیم و بگوییم فرد دانش خود را به نفع خود سازمان‌دهی و بهره‌برداری می‌کند و درعین حال، در اختیار سازمان نیز قرار می‌دهد و در این بین، تضادی نیست. نکته این جاست که در این صورت، آن دانش دیگر «شخصی» نیست و نمی‌توان نام دانش شخصی بر آن نهاد. شاید از دیدگاه دیگر بتوان این تضاد را بهتر حل و فصل کرد: مدیریت دانش شخصی را می‌توان راه‌کاری برای تبدیل خود فرد به عنوان منبع کارآمدتر سازمان تلقی کرد، به جای آن‌که دانش آن فرد را منبع کارآمدسازی سازمان در نظر گرفت و بین فرد و دانش او بیگانگی ایجاد کرد و جدایی افکند (Chatti 2012). درواقع، مدیریت دانش شخصی می‌تواند سازوکاری علیه بیگانگی از کار در دوره اهمیت‌یابی اطلاعات (فوکس ۱۳۹۴) باشد. با این زاویه دید، باید به کارکنان سازمان آموخت چگونه دانش خود را با استفاده از ابزارهایی که امروزه بسیار قوی‌تر و کارآمدتر از گذشته‌اند و همگی نرم‌افزارمحورند، سازمان‌دهی و مدیریت و بازیابی‌پذیر کنند تا بتوانند با سرعت و سهولت در موقعیت‌های کاری و حین کار بدان دست یابند و از آن استفاده کنند. در حوزه‌هایی این چنین، کشور ما نیازمند وارد کردن اندیشه است؛ اندیشه‌هایی که با تکنیک هم‌راه است و فرد منضبط‌شده (disciplined) در شرکت و سازمان را که زمان می‌فروشد و مزد می‌گیرد، کارآمد و امیدوار می‌کند. با چنین ابزارهایی، شاید بتوان امید داشت که به تدریج، خود کار هدف‌گایی قرار نگیرد و تفکر «کار برای کار» که پیش‌فرض بسیاری از کارکنان است (راسل ۱۳۹۲) کم‌کم از اذهان زوده شود و کار برای بهبود، تبدیل به هدف‌گایی گردد.

در ایران، نرم‌افزاری خاص برای مدیریت دانش شخصی طراحی نشده، ولی شاید بتوان از نرم‌افزارهای مدیریت پروژه که برخی به فارسی و تحت وب هستند (مثل تسکولو/Taskulu) برای مدیریت دانش شخصی استفاده کرد یا ابزارهای گوگل درجی‌میل را بتوان بدین منظور به کار برد، ولی ابزارهای تحت وب و نرم‌افزارهایی وجود دارند که خارج از ایران توسعه یافته‌اند و می‌توانند برای این منظور به افراد کمک کنند. هم‌سو با ارائه نگرش فکری و انتقال دانش انتقادی در باب ابزار (مثل ابزارهای مدیریت دانش شخصی) نیاز است تا افراد به دانش استفاده از خود این ابزارها نیز مجهز و مسلط شوند و این درواقع وارد کردن دانش را اجتناب‌ناپذیر می‌سازد؛ هرچند وارد کردن ابزار جدای از وارد کردن فرهنگ نیست و این خود

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقاقی) ۹

بازگشاینده مسئله‌ای ساختاری دربارهٔ دوگانه‌انگاری ابزار/ فرهنگ در سیاست‌گذاری علم در ایران است. از این‌روست که ترجمهٔ کتاب‌هایی که در این زمینه است، شاید گریزناپذیر باشد، ولی انتخاب ترجمه نیز اهمیت دارد که در این باب، در ادامهٔ سخن بحث خواهد شد. نقد کتاب در ایران دارای دشواری‌هایی است که بخش مهمی از آن مربوط به نقد ترجمه است. یکی از عوامل این مشکلات نبود تألیف در حوزه‌های موضوعی جدید (هم‌چون مدیریت دانش شخصی) و تمرکز اکثر نقدهای آثار ترجمه‌ای به اغلاط ترجمه و معال‌سازی‌هاست و کم‌تر به نقد محتوای اصلی پرداخته می‌شود. در این مقاله سعی کرده‌ایم، ضمن حفظ نقد ترجمهٔ فارسی، به نقد محتوای اصلی نیز بپردازیم.

۲. روش

از به‌کاربردن اصطلاح «روش‌شناسی» پرهیز شده است، چون در این‌جا به معرفی روش می‌پردازیم و بحثی را در باب شناخت آن، که مستلزم بررسی پیش‌فرض‌های روش و مطالعهٔ تناسب آن با مسئله حاضر است، در پیش‌رو نداریم. در مقالهٔ حاضر، از روش «تحلیل مفهومی» (conceptual analysis) استفاده شده است. این روش، بیش‌تر مورد استفادهٔ رشته‌های فلسفه و الهیات، متافیزیک، اخلاق، و حوزه‌هایی این‌چنین است. افلاطون مؤسس این روش است. وی برای ارائهٔ تعریف دربارهٔ «دانش» یا «شناخت» از این روش بهره برد و ابتدا شناخت را به اجزای سازنده‌اش شکست و سپس سعی کرد همهٔ مصادیق شناخت را ذیل آن اجزا جای دهد. ممکن است در جای‌دهی مصادیق، ناگزیر به افزودن مقوله‌ای جدید باشیم و این طی کار خود را نشان می‌دهد. اگر مقولات یک مفهوم را استخراج کنیم و همهٔ مصادیق آن مفهوم را ذیل مقولات آن بچینیم، به‌طوری‌که مصداق دیگری در نظر نیاید، تحلیل مفهومی کرده‌ایم و ابعاد یک مفهوم را ساخته‌ایم. افلاطون اولین بار چنین کاری کرد و «دانش» یا «شناخت» را به «باور صادق موجه» (justified true belief) تعریف کرد (Don Fallis 2009). در این مقاله نیز، کاری شبیه به آن انجام شده و فرازهای نقد بر کتاب مدیریت دانش شخصی مقوله‌بندی گردیده و مصادیق آن ذکر شده است، به‌طوری‌که مصداقی از قلم نیفتد و هر دسته از مصادیق ذیل مقوله‌ای باشد. برای این‌کار، کتاب یک‌بار مرور کلی شد و بار دیگر با دقت مطالعه شد و مصادیق ایرادهای کتاب در حاشیهٔ آن نوشته شد و سپس مقوله‌بندی گردید و ذیل مقولات خطوط اصلی نقد محتوای اثر (غفلت از آموزش عملی و فقدان جنبه‌های اخلاقی) و خطوط اصلی نقد ترجمهٔ اثر (سلیس‌نبودن، اغلاط، و ترجمهٔ ناصحیح) مقوله‌بندی شد.

۳. معرفی

کتاب مدیریت دانش شخصی مجموعه مقاله است. مقالات این کتاب توسط دیوید جی. پاولین و جی. ای گورمن (Pauleen and Gorman 2011) به متخصصان این حوزه سفارش داده شده‌اند و البته خودشان نیز مقاله‌ای نوشته‌اند. مقالات دارای انسجام موضوعی‌اند و سعی شده است هریک گوشه‌ای از حوزه مدیریت دانش شخصی را آشکار کنند. پاولین و گورمن هردو اهل نیوزلند هستند که اولی دانشیار و دومی استاد تمام است. تخصص هر دوی آن‌ها مدیریت اطلاعات است و مدیریت دانش و مدیریت دانش شخصی، جنبه‌های خاص مطالعاتی آنان به‌شمار می‌رود. خاستگاه پاولین، رشته مدیریت (مدیریت سیستم) و خاستگاه گورمن، رشته علم اطلاعات (information science) است. متن فارسی کتاب با جلد شومیز و مقوای ۲۵۰ گرمی چاپ شده و از کاغذ سفید هفتاد گرمی (احتمالاً اندونزی) استفاده شده است. صحافی کار خوب نیست و چسب یک‌نواخت روی عطف کار نشده است، هرچند چسب گرم است. کتاب را که کمی محکم باز می‌کنید، ته آن تا نقطه چسب دیده می‌شود. طرح جلد عکس فردی را نشان می‌دهد که دست زیر چانه زده و در حال تفکر است. این عکس نشان ناخودآگاهی دارد از تفکر به‌عنوان مهم‌ترین مشخصه فردیت. نشان فردیت از دکارت به این سو تفکر است و ذات یگانه و منحصر به فرد و وجود هر فرد به‌عنوان یک موجود متمایز را تفکر تشکیل می‌دهد. شخص به‌مثابه تفکر، شخص بدن‌زدوده‌ای که فردیتش، تفکر اوست، همین انسان مدرن است؛ انسانی که بدین دلیل که فردیتش را با تفکرش تعریف کرده، در حال مدیریت شدن است تا دانش او (بخوانید تفکر او) استخراج شود (گشتل در اندیشه هایدگر (Martin Heidegger)، ولی نه گشتل طبیعت، بلکه گشتل انسان) و بدین وسیله فردیتش از او زدوده شود، از خودش بیگانه شود و فردیتش تبدیل به سرمایه سازمان گردد. بنابراین، در مدیریت دانش، فردیت فرد و تفکر و دانش او مورد هدف است و فرد در برابر تقدیم فردیت، تفکر، و دانش خود مزد دریافت می‌کند و در شغلش باقی می‌ماند.

کتاب دارای نمایه است، ولی شماره صفحات جلوی مداخل نمایه‌ای بعضاً ما را به آن مفهوم در کتاب رهنمون نمی‌شوند. با بررسی چند اصطلاح نمایه‌ای، مشخص شد که شماره صفحات بعضاً صحیح نیست. مثلاً جلوی مدخل «حریم خصوصی، اطلاعات»، جدای از ترکیب مورد سؤالش، عدد ۲۳۳ را می‌بینیم، ولی در صفحه ۲۳۳ خبری از این مفهوم نیست. کتاب دارای واژه‌نامه انگلیسی به فارسی است و فهرست منابع هر مقاله بلافاصله بعد از هر مقاله آمده است. اولین مترجم کتاب پاولین و گورمن (۱۳۹۶) عبدالحسین فرج‌پهلوی، استاد علم

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقایق) ۱۱

اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، است که در حوزه مدیریت دانش، مدیریت راهبردی، و مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی فعال است. او اکنون رئیس کمیسیون برنامه‌ریزی درسی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی است. دومین مترجم سمیرا سلیمان‌پور است که از قضا به واسطه ترجمه‌ای که از کتاب می‌بینیم و در ادامه بحث خواهد شد، به احتمال زیاد مترجم اصلی کتاب است که نامش دوم آمده است. ویراستار فارسی کتاب آقای روح‌الله خادمی عضو هیئت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه سمنان است. کتاب را انتشارات سپهر دانش همدان به مدیریت حسین اصغرنژاد چاپ کرده است. برخی از مشکلات ظاهری کتاب عبارت‌اند از: ۱. پانویس‌ها مقابل هم چیده نشده‌اند، بلکه زیر هم آمده‌اند و این موجب شده است در برخی صفحات حجم زیادی از صفحه گرفته شود (مثال: ص ۳۱۸)؛ ۲. خط جداساز پانویس در مواردی که پانویس فارسی است و از راست نوشته شده، هم‌چنان در سمت چپ است؛ ۳. فاصله از بالای صفحات نخست هر بخش میزان با صفحات نخست فصول دیگر نیست؛ ۴. خط آخر صفحات با یک‌دیگر میزان نیست و بسیار پایین و بالا دارد و این به دلیل پانویس‌هاست؛ ۵. فاصله تیترا از پاراگراف‌های بالایی میزان نیست و زیاد و کم است؛ ۶. فاصله بین خطوط از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۵۲ یک سانتی‌متر است و از صفحه ۱۵۲ به بعد تغییر محسوسی کرده و احتمالاً یک‌ونیم سانتی‌متری شده است؛ ۷. کتاب صفحه عنوان انگلیسی ندارد؛ ۸. عنوان انگلیسی مقالات پانویس نشده و نام انگلیسی مؤلفان بعضاً پانویس شده و بعضاً نشده است.

۴. تشریح اثر

در آغاز، باید از نقطه عزیمت کتاب گفت. آغازگاه سرویراستاران کتاب مدیریت دانش شخصی افزونگی اطلاعات است. گاهی اوقات اطلاعات و مدارک فردی (دانش صریح) و هم‌چنین فنون، جزئیات راهبردی، ایده‌ها، اندیشه‌ها، و راه‌حل‌ها (دانش ضمنی) برای افراد فعال در مشاغل دانشی به قدری زیاد می‌شود که نیاز به مدیریت دارد، وگرنه گم می‌شود و از بین می‌رود. به همین دلیل، مدیریت دانش شخصی در امروز برای این افراد اجتناب‌ناپذیر است. سرویراستاران اظهار می‌کنند که این کتاب اولین کتاب در این حوزه است که درباره آثار انگلیسی‌زبان صحیح است؛ زیرا قبل از آن، کتابی به قلم رینمان و اپلر^۱ به زبان آلمانی در این خصوص نوشته شده است. مدیریت دانش شخصی، یک حوزه جدید و بین‌رشته‌ای است و این مطلب در تنوع رشته‌های نویسندگان این اثر مندرج است. مخاطبان اثر، دانشجویان، و

دانشگاهیان اعلام شده‌اند و دوازده فصل این اثر دوازده مقاله از نویسندگان مختلف است که سعی شده است یک تطور منطقی از موضوعات این کتاب نشان داده شود؛ از مسائل فکری و تاریخی شروع شده، سپس به مسائل سیستمی، فردی، و سازمانی ورود شده، در ادامه به ارتباط با سایرین و گسترش شبکه‌های ارتباط با دیگر افراد توجه گردیده، و در نهایت استلزامات مدیریت دانش شخصی برای سازمان و جامعه بیان شده است. پیش‌گفتار اثر دارای نکات جالبی است؛ از جمله تراحم بین مدیریت دانش و مدیریت دانش شخصی در سازمان‌ها و این‌که این حوزه نوظهور در دل قلمرو مدیریت دانش از نظر مؤلفان در واقع تولد وجدان آگاه مدیریت دانش از بطن مدیریت دانش تلقی شده است و می‌تواند به مدیریت دانش جنبه‌ای اخلاقی ببخشد. در مقاله اول این کتاب، که نوشته سرویستاران است، نیز استدلال شده که مدیریت دانش شخصی فقط راه‌حلی برای موفقیت فرد در شغلش نیست، بلکه بسیار فراتر از آن است. از نظر سرویستاران، مدیریت دانش شخصی:

به فرد بیش از قلمرو شغلش کمک می‌کند: مدیریت دانش شخصی در واقع محرکی است برای یادگیری مادام‌العمر و توسعه مهارت‌ها و شبکه‌های ارتباط با دیگر افراد تا بدین وسیله افق فکری فرد گسترده‌تر شود تا نه فقط دانسته‌های او درباره کار با ابزارها افزایش یابد، بلکه اندیشمندتر گردد و سرانجام خرد زندگی در او بیش‌تر شود.^۲

همان‌طور که ذکر شد، نویسنده با چپ‌نشین خاص مقالات سعی کرده است یک تطور منطقی از موضوعات این کتاب را نشان دهد: از مسائل فکری و تاریخی شروع شده، سپس به مسائل سیستمی، فردی، و سازمانی ورود شده، در ادامه به ارتباط با سایرین و گسترش شبکه‌های ارتباط با دیگر افراد توجه گردیده، و در نهایت استلزامات مدیریت دانش شخصی برای سازمان و جامعه بیان شده است.

در فصل دوم، مؤلف مقاله با این مطلع که «کجاست خردی که در دانش گم کرده‌ایم»، به ریشه‌های جمع‌گرایانه دانش به‌خصوص در فلسفه رواقی توجه کرده است و اشاره کرده که چه‌طور، متأفیزیک مدرن با فردی‌کردن و منحصر کردن اندیشه به «من» فرد و قوام‌یافتن انسان به عنوان ذات اندیشنده‌ای که تنها ویژگی منحصر به فردش، اندیشه خاص اوست، مفهوم «ایده» را که به تعبیر هایدگر مفهومی جمعی بود (ترجمه هایدگر از ایده، umsicht یا جامع‌نگری و تدبیر است) به مفهومی فردی تبدیل کرده است. شایسته ذکر است eidos (ایده) در فلسفه اندیشمندان باستانی همواره همراه با morphe (قالب) بوده است و به تعبیر کاپورو (Capurro 2009) این امر در تعریف باستانی از اطلاعات (informatum) نیز مندرج است: اطلاعات به معنای

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقایق) ۱۳

قالبریزی کردن (شمشیر توسط والکان و سیکلوپس برای ژئوس) و در همان زمان، اطلاعات به معنای تربیت کردن و آموزاندن (ibid.: 127). در نظر هایدگر نیز مفهوم باستانی ایده، همان تدبیر و جامع نگری است. umsight در انگلیسی به circumspction ترجمه شده که در آن جا نیز به معنای تدبیر^۳ است. این واژه از دو ریشه لاتینی تشکیل شده است: circum به معنای اطراف و گرداگرد و specere به معنای دیدن. مجموع این دو ریشه، ما را به مفهوم «نگاه جامع الاطراف» می‌رساند که از نظر هایدگر معنای ایده همین است. نگاه جامع الاطراف اساساً با تکیه به فرد و نگاه خود فرد حاصل نمی‌شود، بلکه همکاری و هم‌افزایی اذهان و خرده‌ها را می‌طلبد. پیتز کیس و جاناتان گازلینک (Peter Case and Jonathan Gosling)، نویسندگان مقاله دوم کتاب اشاره کرده‌اند که ارسطو در اخلاق نیکوماخوس و بخش حکمت عملی، فصل مفصلی به «دوستی» اختصاص داده که معنای مدرن و کارافزاینده‌اش حفظ شبکه ارتباط با دیگران است. بخش مهمی از حکمت عملی همین زیست هم‌دلانه و سازگار با دیگران است که در مفهوم مدرن ایده، مفقود است؛ ایده‌ای که با بالارفتن از پله‌های داده و اطلاعات به دانشی ختم می‌شود که خالی از خرد است.

پتر مورفی (Peter Morphy) در مقاله سوم به طرح‌ریزی اساس مدیریت دانش شخصی در سازمان می‌پردازد و این کار را با تلاش برای نشان دادن اهمیت خلق دانش انجام می‌دهد. تأکید مورفی در سراسر این مقاله آن است تا به درستی نشان دهد که خلق دانش از طریق شفاف کردن، ساده‌سازی بیش از حد کار، زیر نظر گرفتن و تدقیق افراطی کار، و ماشینی کردن انسان اتفاق نمی‌افتد، بلکه خلق دانش نیازمند ابهام، هم‌زمانی، تشابه، و تناقض است.

مارک ولف (Mark Wolfe) نقاط بحرانی بُعد ارتباطاتی مدیریت دانش و مدیریت دانش شخصی را در فصل چهارم بررسی کرده است. وی مدیریت دانش شخصی را، به واسطه بُعد ارتباطاتی‌اش، «شمشیر دولبه» خوانده است؛ یعنی از یک سو ارتباطات به نفع تلنبارسازی دانش شخصی و از سوی دیگر، این سوءظن وجود دارد که از ارتباطات به نفع تلنبارسازی دانش شخصی استفاده شود؛ از یک سو، برای ارتقای دانش در مورد سازوکارها و ابزارهای دانشی، نیازمند تیم‌سازی حول سیستم‌ها و پروژه‌ها و نسل‌های فناورانه خاص هستیم و از سوی دیگر، این کار موجب شکاف نسلی در بین کارکنان سازمان می‌شود.

هوشمندی سیستمی به مثابه عدسی مدیریت دانش شخصی ایده‌ای است قابل تأمل که راشل جونز و دیگران (Jones et al.) در فصل پنجم بدان پرداخته‌اند. فرد برای بقا در سیستم سازمان، نیاز به سازگاری دارد و سازگاری نیازمند پیش‌بینی است. پیش‌نهاد مؤلفان این بخش آن است

که مدیریت دانش شخصی افراد را به لحاظ سیستمی هوشمند می‌کند تا در سازمان ماندگار و اثرگذار باشند. هوشمندی سیستمی در این منظر تکنولوژیک نیست، بلکه سیستم فراتر از فرد و ابزار دیده شده است و کل سازمان و سازمان‌های پیرامونی سازمان را در بر می‌گیرد. نکته تأمل‌برانگیز این نگرش پیش‌فرض رقابتی‌بودن و بی‌ثباتی نئولیبرالیستی است؛ بی‌ثباتی از نوع بی‌ثباتی کارگران دانشی در جامعه اطلاعاتی که در خلال آن که توسط سازمان در معرض مدیریت دانش شدن هستند، باید دانش شخصی خود را حفظ و بهینه کنند. درواقع، پیش‌نهاد از نوع پیش‌نهادهایی است که می‌گوید شرایط همین است و بهترین راه این است که خود را مجهز، آماده، و سازگار کنید.

در فصل ششم، راه‌بردهایی کلی برای مدیریت دانش شخصی ارائه شده و از ورود به جزئیات اجتناب شده است. چهار راه‌برد کلانی که نام برده شده عبارت‌اند از: رصد^۴ و بازسازی (اختراع مجدد)، ارزیابی و پالایش، سرمایه‌گذاری روی شبکه افراد، و بیرون‌رفتن از دفتر کار (اقدام عملی برای کسب دانش). این راه‌بردهای کلان، برای نشان دادن جهت خوب‌اند، ولی جزئیاتی برای نحوه انتخاب دانش‌ها، اعتبار دانش‌ها، ابزارهای مدیریت دانش‌ها، و نحوه استفاده از آن‌ها نمی‌گویند.

اسنودن و دیگران (Snowden et al.) در فصل هفتم ظاهراً یک تناقض را بررسی کرده‌اند که به نظر می‌رسد این عملاً تناقض نیست و نئولیبرالیسم مدرن آن را به راحتی حل کرده است. تناقض مطرح شده این است که چه‌طور می‌شود دانشی که اساساً شخصی نیست و وابسته به شبکه ارتباط فرد با دیگرانی است که دانش او را می‌افزایند و حک و اصلاح می‌کنند، شخصی کرد و مدیریت دانش را شخصی کرد. چون این کار شدنی نیست، پس روی جمع و شبکه ارتباطات جمعی باید سرمایه‌گذاری کرد. در حالت ایدئال، حرف صحیحی است، ولی وقتی نئولیبرالیسم، ارزش‌های کاملاً انسانی و غیرکالایی مانند زیبایی، درصفا‌یستادن، و هرآنچه با پول نمی‌توان خرید (سندل ۱۳۹۳) کالایی و قابل خرید با پول می‌کند، دانشی که از ارتباط با دیگران به دست می‌آید که جای خود دارد! این یک تناقض مفهومی است، ولی هرگاه امکان‌پذیر شد که تناقض مستتر در حق مؤلفی که اثرش را با تکیه بر آثار دیگران نوشته (در بهترین حالت) و بر شانه آن‌ها ایستاده آن را حل کرد، می‌توان مدیریت دانش شخصی را نیز انکار کرد و آن را فی الواقع مدیریت دانش جمعی دانست.

«دانش فقط از طریق اطلاعات»، مطلع فصل نهم به قلم ویلیام جونز (William Jones) است. شعار این فصل این است: هیچ دانشی به دست نمی‌آید، مگر از طریق اطلاعات. جونز هم‌سو با

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقایق) ۱۵

نظر ویلسون (Wilson 2002) معتقد است که دانش فقط در ذهن جریان دارد و به محض این‌که عینی شد و به ثبت و ضبط درآمد، اطلاعات است. دانش فقط از طریق اطلاعات منتقل می‌شود. نقدی که به این نگاه وارد است کارافزایانه بودن آن و انجامیدن به کالایی شدن است. اگر از منظر کاپورو (Capurro 2007) هرمنوتیکی به دانش نگاه کنیم، دانش عبارت است از هیچ‌چیز. کاپورو (ibid.) می‌گوید: «دانش عبارت است از واقعه انتخاب معنا توسط سیستم روانی یا اجتماعی از جهان براساس ارتباطات (انتقال). بنابراین «عمل انتقال دانش» (تعریف OED از اطلاعات) را می‌توان عمل ارائه کردن معنا (پیام) دانست که براساس انتخاب معنا (اطلاعات) منجر به فهم (یا فهم نادرست) می‌شود. پس دانستن یعنی فهمیدن براساس فرق گذاشتن بین پیام (ارائه معنا) و اطلاعات (انتخاب معنا). دانش بشر همان‌طور که پوپر می‌گوید، اساساً حدسی و احتمالی است یا اگر بخواهیم هرمنوتیکی سخن بگوییم، دانستن (فهمیدن) همیشه سویافته است؛ یعنی براساس پیش‌فهم‌های ضمنی استوار است. اگر بخواهیم به زبان فلسفه کلاسیک سخن بگوییم، بایستی مثل ارسطو بین دانش تجربی (دانستن – چگونگی یا know-how = emperiria و دانش صریح یا know that) (برای مثال دانش علمی و اپیستمه / episteme / معرفت) فرق بگذاریم. این تعریف در برابر کالایی‌سازی مقاوم است؛ زیرا به فهم هر فرد به عنوان یک دانش مجزا می‌نگرد.

همان‌طور که از داوِنپورت (Thomas Davenport) انتظار می‌رود، وی در فصل دهم مدیریت دانش شخصی را گامی در جهت مدیریت دانش سازمانی می‌بیند. وی بدون این‌که به جزئیات و ابعاد مهارت‌های کارگران دانشی بپردازد، آن‌ها را برمی‌شمارد: توانایی به‌چنگ آوردن، توانایی مستندسازی، توانایی جست‌وجو، و توانایی همکاری در شبکه و اشتراک دانش. از نظر وی، «کارگران دانشی با فکر کردن امرار معاش می‌کنند». بنابراین، مهم‌ترین توانایی آن‌ها باید اکتساب، دسته‌بندی، وارد کردن ایده به جمع، و استخراج مجدد فهم‌ها از جمع باشد، ولی نکته این است که چون در سراسر این کتاب، در باب مدیریت دانش شخصی بحثی اخلاقی نشده است، بنابراین نمی‌توان تصور کرد که همه توانایی‌های فوق در دنیای رقابت امروزی ممکن است عملاً چگونه به عمل درآید. چئونگ و تسوی نیز در فصل یازدهم به ارتباط مدیریت دانش شخصی با مدیریت دانش سازمانی می‌پردازند، ولی با زبان «یادگیری سازمانی».

ویگ (Karl Wiig)، در فصل دوازدهم و پایانی کتاب، دانش‌های فراشغلی‌ای را، که به قول او در «جامعه دانشی» امروز به واسطه مدیریت دانش شخصی برای اکتساب مهم است، برمی‌شمارد: دانش شغلی، دانش شرکتی (سازمانی)، دانش ارتباطی، دانش زمینه‌ای، دانش در باب پیش‌ران‌های تعیین‌کننده آینده جهان [از نظر فناوری، اقتصاد، سیاست، و ...] و دانش

روش‌شناختی. نکته جالب توجه، بار خطابی (rhetoric) واژه‌های حوزه‌هایی مثل مدیریت دانش و جامعه اطلاعاتی است، به‌طوری‌که برای مثال، کلمه اطلاعات در اصطلاح «جامعه اطلاعاتی» به‌قدری فراخ و گنگ است که تعریف آن را تا امروز دشوار ساخته است (May 2001) و این سبب شده است تا تعاریف این اصطلاح از منظرهای فناورانه، اقتصادی، شغلی، فضایی، و فرهنگی مطرح شود و با جابه‌جاشدن کلمه دانش با اطلاعات، به بار خطابی آن افزوده و از علمیّتش کاسته و ابهامش دو چندان گردد.

۵. خطوط کلی نقد به محتوای اثر

در این بخش، به دو نقد درباب محتوای اثری که پاولین و گورمن سرویراستاری کرده‌اند می‌پردازیم: غفلت از آموزش عملی و توجه نکردن به جنبه‌های اخلاقی.

۱.۵ غفلت از آموزش عملی: یکی از قدرت‌مندترین نگرش‌ها به فلسفه‌ورزی پراگماتیسم است و بحث پراگماتیسم آموزشی از سوی جان دیوئی (John Dewey) مهم‌ترین بُعد فلسفه دانسته شده است. از نظر دیوئی (۱۳۸۲)، آموزش تجربی و عملی و تربیت عملی مهم‌ترین بُعد فلسفه است و فلسفه است که از آموزش زاده می‌شود، نه برعکس. وی برای این کار به تجاهل سقراطی رجوع می‌کند و هدف تربیتی اولیه مندرج در آن را مورد استناد قرار می‌دهد. از نظر دیوئی (۱۳۸۲) آموزش عملی است که ما را به عمیق‌ترین پرسش‌های فلسفی و تأمل در پیش‌فرض‌ها می‌کشاند. بنابراین، تفلسف بدون ورود به دنیای واقعی و آزمون و آموzاندن آن، نمی‌تواند به پرسش‌های واقعی فلسفی بینجامد. اگر این هستی‌شناسی واقع‌گرا و معرفت‌شناسی عمل‌گرا را قبول داشته باشیم، باید بگوییم که کتاب مدیریت دانش شخصی که جزو اولین تلاش‌ها در این حوزه است، در آموزش عملی مدیریت دانش شخصی ناکام می‌ماند. دانش‌وری که اولین بار با این کلمه برخورد می‌کند (چون در زمان تألیف این مقاله، اولین کتاب انگلیسی و ترجمه فارسی در این حوزه بوده است) انتظار دارد که ابتدا چیزی در ارتباط با مدیریت دانش شخصی بیازماید و بیاموزد و سپس درمورد استلزامات آن در سازمان اندیشه کند و ببیند که از کار با این ابزارها و عمل کردن بدین طریق، نهایتاً چه دستاوردی حاصل خواهد شد. این کتاب، حداقل‌هایی در این آموزش را هم در اختیار نمی‌نهد؛ جز این‌که وبگاه و نرم‌افزاری به نام کانوتی^۵ را برای مدیریت دانش شخصی معرفی می‌کند که با مراجعه به آن، متوجه می‌شویم که در سال ۲۰۱۳ به خدمات خود خاتمه داده و غیرفعال است! کتاب سراسر فکری، و به‌خصوص فصل دوم آن فلسفی است، ولی دانش‌وری که اولین بار با این

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقایق) ۱۷

اصطلاح برخورد می‌کند، به دلیل نیازموندن مدیریت دانش شخصی با نرم‌افزارها و وبگاه‌ها به نظر می‌رسد نتواند ارتباط درستی با این مفهوم برقرار کند. این مشکلی است که حتی دانشجویان دانشکده‌های فنی ایران (برای مثال، بنگرید به معارف‌وند و دیگران ۱۳۹۶) نیز با آن درگیرند. آموزش تفکر بسیار مهم است، ولی برای مؤثر شدن آن، تجربه عملی ابعاد حوزه‌ای که بدان می‌اندیشیم برای متصل شدن دال‌هال فکری با مدل‌های جهان واقعی در جهت حل مسئله ضروری می‌نماید.

۲.۵ فقدان جنبه‌های اخلاقی: آن‌طور که در کتاب شکاف میان مدیریت دانش شخصی و مدیریت دانش در سازمان ترسیم شده و چند نویسنده کتاب از جمله داوینپورت مستقیماً بدان پرداخته‌اند، می‌شود به جنبه‌های اخلاقی پررنگ مدیریت دانش شخصی و لزوم پرداختن به آن پی برد. مسئله اخلاقی اصلی این است که کارکنانی که در زمینه و سیاق کار در سازمان و نیز به واسطه توانایی، هوش، و انگیزه خودشان به دانش دست می‌یابند، مالک دانش خود هستند یا خیر و اگر هستند تا چه حدی و درواقع، طیف بین تملک و عدم تملک بر دانش دارای چه محدوده‌های اخلاقی است. به نظر من، بسیاری از کارکنان برای دراختیار گذاشتن یا نگذاشتن دانش شخصی خود به سازمان با این پرسش‌های اخلاقی درگیرند و هرکدام از آن‌ها، ابتدا برای خود پاسخی به این پرسش دارند و سپس دست به اقدام می‌زنند. وقتی بحث مدیریت دانش شخصی و اهمیت آن پا به عرصه عمل می‌گذارد، این پرسش اخلاقی که به نظر می‌رسد محرک عمل است، بسیار پررنگ‌تر می‌شود. اگر به چنین پرسش‌هایی عمیقاً پرداخته نشود و حل و فصل نگردد، مشکلات مدیریت دانش سازمانی حل نشده باقی خواهند ماند و مدیریت دانش شخصی نیز بدان خواهد افزود. این بحث یکی از مباحث مغفول در این کتاب است که البته نقصان کلی حوزه مدیریت دانش نیز محسوب می‌شود و به نظر می‌رسد لازم باشد مستقلاً بدان پرداخته شود.

۶. خطوط کلی نقد ترجمه

در ابتدای این بخش باید در ابتدا ذکر کرد که ترجمه در ایران و به خصوص در برخی رشته‌های علوم انسانی به تفنن تبدیل شده است و دانشجویان برای آغاز کار دانش‌وری و برای این‌که سابقه‌ای ایجاد کنند دست به ترجمه می‌زنند. تسلط‌نداشتن به زبان مبدأ و ناتوانی در تبدیل مفهوم مبدأ به زبان مقصد مشکل اصلی ترجمه است و به ترجمه‌های ناخوانا می‌انجامد. مشکل دوم ترجمه در علوم انسانی، ضعف زبان انگلیسی دانشجویان است. از حدود پانزده سال پیش به این سو، از اهمیت درس زبان انگلیسی در مدارس کاسته شده و ضریب این درس در کنکور

ورودی دانشگاه و کنکور کارشناسی ارشد در برخی رشته‌ها کاهش یافته است. امروزه آزمون‌های زبان انگلیسی به‌عنوان پیش‌نیاز دوره دکتری به‌شدت رنگ باخته و افراد با روش‌های مختلف می‌توانند وارد دوره دکتری شوند بدون این‌که آزمون زبان انگلیسی را آن‌طور که باید سپری کنند. طبق مقررات جدید، اگر یک گروه علمی در دانشگاه تأیید کند که یک دانشجوی دکتری دارای سطح زبان انگلیسی قابل‌قبولی است، این دانشجوی نیاز به نمره آزمون زبان نخواهد داشت! این را مقایسه کنید با دوره‌ای که برای ورود به دوره دکتری به آزمون‌های بین‌المللی (مثل تافل یا آیلتس) یا حداقل آزمون‌های وزارت علوم (مثل تویمو و غیره) نیاز بود. امروز رتبه‌اولی‌هایی را در کارشناسی ارشد می‌بینیم که ۱۰ درصد زبان انگلیسی در کنکور زده‌اند. معضل ترجمه در ایران ریشه‌دارتر است؛ زیرا واردات اندیشه جریانی پرزور و معنادار در تاریخ علمی و فرهنگی ما دارد و متأسفانه در بسیاری اوقات با بدفهمی بسیار نیز همراه بوده است. کامشاد (۱۳۸۶) تاریخ‌نگاری جالبی درباره دیپلماسی‌هایی که در خدمت پادشاهان ایرانی بودند ارائه می‌کند که حاوی نقد تلخی است: دیپلماسی‌های ایرانی در طول تاریخ رفتار و گفتار فرستادگان بلاد خارجی را طوری برای شاهان خود ترجمه می‌کرده‌اند که تا این اواخر و در دوره قاجار نیز پادشاهان گمان می‌کردند که آن بلاد تبعه ایران و خراج‌گزار ایران هستند! ترجمه عالمانه گاه بسیار سخت‌تر و درعین حال بسی ارزش‌مندتر از تألیف است، ولی به این مهم توجه نمی‌شود. در آخر، باید گفت متأسفانه امروزه کم‌تر ناشری است که نظام داوری قبل از انتشار داشته باشد و آثار را قبل از انتشار به‌دست داوری متخصصان بسپارد. هزینه‌های انتشار کتاب و سود پایین فروش آثار و به چاپ دوم نرسیدن بسیاری از آنان داوری قبل از انتشار را عملاً غیرممکن ساخته است، ولی بدون این داوری، به‌نظر تا ابد شاهد پیشرفت در محتوای آثار نخواهیم بود و البته در درازمدت، این خلأ به اعتبار بسیاری از ناشران لطمه خواهد زد. در ادامه، به محورهای نقد ترجمه می‌پردازیم.

۱.۶ سلیس نبودن

بدون مقدمه، اگر بخواهیم وارد نقد این کتاب شویم، باید ذکر کرد که گویی یک ربات نرم‌افزاری آن را ترجمه کرده یا در ترجمه آن از سامانه‌ای مثل گوگل ترنسلیت (google translate) استفاده شده است و اگر چند جمله اول این کتاب را بخوانید، متوجه می‌شوید که معادل‌گذاری‌ها و رسم‌الخط و خوانایی جملات ایرادهای جدی دارد. این ایرادها از اولین جملات کتاب، که کلمات روی جلد و صفحات مقدماتی است تا آخرین کلمات کتاب،

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقاقی) ۱۹

خود را نشان می‌دهد. برای مثال، روی جلد کتاب نوشته شده دیوید جی. پاولین، در صفحه عنوان کتاب نوشته شده پولین جی، دیوید، و در فهرست مندرجات، صفحه دوم نوشته شده دیوید جی. پاولین! در پیش‌گفتار اثر که تألیفی است، اصلاً نیم‌فاصله‌ها رعایت نشده و کلمات دو بخشی مثل دانش‌شناسی، دانش در یک سطر و شناسی در سطر بعدی افتاده، از کلمات غلط از نظر رسم‌الخط مثل «گاهاً»^۶ استفاده شده و تصمیم نویسندگان در استفاده یا عدم استفاده از «ی» منفصل مشخص نیست. ترجمه ماشینی را از این اصطلاحات که به‌وفور و در سراسر متن می‌توان یافت و از ابتدای متن آغاز می‌شود، می‌توان دریافت: «کار او بین‌المللی در طبیعت است و دولت و صنعت را پوشش می‌دهد!» (ص ۱۲)، «از نگاه تحقیقات گسترده‌تر، ...» (ص ۱۶)، «بسیاری از افراد به‌طور انتخابی می‌خوانند...» (ص ۱۷)، «اسکن و اختراع دوباره، دام‌پزشک و فیلتر...»^۷ (ص ۱۹)، «... یک جریان هم‌بند سالم را در جهانی از اتصالات پیچیده حفظ کنند» (ص ۱۹)، «او استدلال می‌کند که هرچند مدیریت دانش شخصی شکل تکاملی قابل‌پیش‌بینی داده‌ها و مدیریت اطلاعات با این وجود بهتر است به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از مدیریت اطلاعات شخصی در نظر گرفته شود!» (ص ۲۰)، «در فصل ۱۱ چونگ .. و تسویی ..، بخش مهمی از مدیریت دانش شخصی، یعنی یادگیری شخصی را زیر نظر قرار می‌دهند که آن را به یادگیری سازمانی پیوند می‌دهند!» (ص ۲۰)، «... تا بتوانند با مأموریت‌های خود بهتر بپردازند» (ص ۲۱)، «... امیدواریم که آنچه در این جا ارائه می‌شود، هر خواننده‌ای را مطلع کرده برمی‌انگیزد و به‌چالش بکشد!» (ص ۲۱)، «.. و دوماً، در یک زمینه پیشامدرن که در آن خرد، شهود و فضیلت به همان اهمیت شناخت، به‌عنوان بخشی مهمی از تقطیر «دانش» نقش ایفا می‌کنند» (ص ۴۷). شما نمی‌توانید صفحه‌ای را بیابید که از این اشکالات، که ذیل مقوله سلاست گنجانده شده‌اند، در آن نباشد.

۲.۶ اغلاط

متأسفانه اغلاط املائی در سراسر کتاب به‌وفور مشاهده می‌شود و خواندن کتاب را سخت می‌کند. در این جا صرفاً نمونه‌هایی ذکر می‌شود. هر صفحه این کتاب که مرور می‌شد، حداقل دو تا سه غلط املائی و رسم‌الخطی رؤیت می‌گردید. خواننده این کتاب هر جای آن را که تصادفاً بگشاید، به اغلاط املائی برخورد می‌کند: «به قد کافی» (ص ۵۶)، «جیزی» (ص ۵۸)، «مسطولی» (ص ۶۰)، «(ویک، ۲۹۹۴)» (ص ۴۰)، «معجزه» (ص ۸۸ پانویس)، «ارزش‌این» (ص ۲۴۷)، «داوینورت» (ص ۱۰۸)، «افزونگی گمراه‌کنند و منطقاً گیج‌کننده» (ص ۱۱۰)، «رود

در رو» (ص ۱۱۱)، «علائم آمریکای» (ص ۱۱۰ پانویس)، «.. یا با ین نظریه آشنایی سطحی دارند..» (ص ۱۱۳)، «یعنی به‌طریق قاب فهم و معتبر بیان شده..»، و قس علی هذا.

۳.۶ ترجمه ناصحیح

در این جا به مهم‌ترین مشکل کتابی که به فارسی در دست‌رس خوانندگان قرار گرفته است می‌رسیم و آن عبارت است از ترجمه ناصحیح و غیرقابل فهم متن و عدم التزام به واژگان تخصصی رشته‌های مختلف. این مشکل از اولین صفحات کتاب به چشم می‌خورد و مطالعه کتاب را دشوار می‌سازد. برخی اشکالات، سراسری است مثلاً کلمه reflection در سراسر کتاب انعکاس ترجمه شده که نادرست است و تفکر یا تأمل صحیح است. یا مثلاً connectivity در سراسر کتاب اتصال ترجمه شده که ناصحیح است، زیرا این کلمه را در مورد انسان‌ها به کار برده است. اتصال را برای شبکه لوله‌کشی یا برق به کار می‌برند و ارتباط صحیح است (برای مثال بنگرید به ص ۱۶، اصطلاح «تمرین انعکاسی»؛ ص ۷۵، اصطلاح «اتصالات دانشی»). در این بخش نیز به برخی ترجمه‌های ناصحیح اشاره و اکتفا می‌شود: «ارتباطات و فناوری گروه مجازی» معادل «virtual team leadership» (ص ۵)، «نشریات اخیر» معادل «recent publications» (ذیل مدخل پیتر کیس (Peter Case)، آن جا که آثار او را معرفی می‌کند، به جای آثار جدید یا انتشارات جدید، اصطلاح نشریات اخیر را آورده) (ص ۶)، «عضو هیئت مدیره تحریریه» (ص ۶)، «دانشیار مدیریت، برنامه مدیریت بازرگانی (به جای گرایش مدیریت بازرگانی)» (ص ۷)، «اتصال اجتماعی — فنی در تیم پروژه توزیع شده» (ص ۷) معادل sociotechnical connectivity in distributed project teams که می‌شود «هم‌بستگی اجتماعی — تکنیکی در گروه‌های مختلف کاری»، «تصمیم‌گیری چندویژگی و چندهدف» (ص ۶) به جای تصمیم‌گیری چندمعیاره، «معرفی مدیریت دانش به عنوان یک تمرکز در حال ظهور برای مطالعات حوزه ارتباطات» (ص ۱۳)، «... افراد باید یک استراتژی دوگانه لایبگیری را برای افزایش توجه سازمان‌های خود به موضوع مدیریت دانش شخصی اتخاذ کنند» (ص ۲۰)، «درکی از این که چگونه فضیلت و خرد که، در هسته خود نسبتاً یک ناخودخواهی یا دیگر حالت هدایت شده دارد، می‌تواند به واسطه تفکر از حقیقت به وجود آمده باشد» (ص ۴۸)، «باور واقعی موجه» (به جای باور صادق موجه یا justified true belief) (ص ۴۹)، «طبیعت متعالی» (ص ۶۲) معادل transcendent nature که می‌شود طبیعت استعلایی، «جامعه ماندگار» (ص ۶۲) معادل immanent society که می‌شود جامعه درون ماندگار^۷، «به منظور دوباره اختراع دوباره زبان خرد برای جهان

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقاقی) ۲۱

سازمانی معاصر» (ص ۶۳) «مشارکت تفکری در واقعیت الهی» (ص ۶۴)، «اجتماع» (ص ۶۷) به جای polis یا دولت شهر «دلیل کلی» (ص ۷۱) معادل universal reason که می شود خرد کلی (جالب است که کلمه reason را هم در پانویس rison آورده!)، «یا به عبارت دقیق تر ارسطو شمای بسیار مفید علل مادی، اثربخش، نهایی و شکلی را ابداع نمود...!» (ص ۸۹) (به جای علل مادی، فاعلی، صوری، و غایی)، و تا آخر.

۷. نتیجه گیری

در این مقاله، به نقد کتاب مدیریت دانش شخصی نوشته دیوید جی. پاولین و جی. ای. گورمن پرداخته شد. در مقدمه مقاله، اشاره شد که در سازمان های امروزی، به جای تمرکز به دانش فرد به عنوان منبع ارزش آفرین، بهتر است به خود فرد به عنوان منبع ارزش تمرکز شود تا فرد یک منبع یا ابزار دیده نشود و از کار و محل کار خود بیگانه نگردد. در ادامه، ذکر شد که موضوع این کتاب جدید است و تا قبل از کتاب مورد نقد، کتابی با این موضوع به فارسی و حتی انگلیسی منتشر نشده است. پس از ذکر روش پژوهش، به معرفی کتاب در دست نقد پرداخته شد و ویژگی های ظاهری کتاب از جمله کاغذ، مقوای جلد، عطف، طرح جلد، و امثال آن بررسی شد و ذکر گردید که این کتاب، علاوه بر دو مترجم، ویراستار نیز داشته است. در ادامه، به برخی مشکلات صفحه آرایی کتاب و پانویس ها اشاره شد و ذکر گردید که خطوط جداساز به تناسب در سمت چپ یا راست صفحات قرار نگرفته و برخی اصطلاحات و اسامی مهم پانویس نشده است. در ادامه، به تشریح اثر پرداخته شد و ذکر گردید که مقالات دوازده گانه کتاب از مفاهیم تاریخی و فلسفی شروع و به مقالات عملی و ابزاری ختم شده است. هم چنین، اشاره شد که مدیریت دانش شخصی وجدان آگاه حوزه مدیریت دانش است و ترویج آن در سازمان ها و شرکت ها می تواند به مدیریت دانش سازمانی جنبه اخلاقی تری ببخشد. در ادامه، فصول کتاب به ترتیب معرفی شد و ذیل هر معرفی نقد و بحث هایی نیز مطرح گردید. سپس، به نقد محتوایی اثر پرداخته شد و ذکر گردید که این کتاب در آموزش عملی مدیریت دانش شخصی ناکام مانده است. هم چنین، بحث شد که شکاف بین مدیریت دانش سازمانی و مدیریت دانش شخصی یک شکاف اخلاقی است و در این کتاب تشریح نشده که افراد شاغل در سازمان ها و شرکت ها چه مقدار از دانششان متعلق به شخص خودشان است و می توانند به طور شخصی مدیریت کنند و در اختیار کسی قرار ندهند و چه مقدار می تواند به سازمان یا شرکت تعلق بگیرد. در بخش نقد ترجمه نیز، ابتدا به جریان ترجمه در برخی رشته های علوم انسانی به طور خاص و در ایران

به‌طور عام نقدهایی وارد شد و سپس، کتاب از جنبه سلاست ترجمه، اغلاط موجود در کتاب، و جملاتی که ناصحیح ترجمه شده، با ذکر مصادیقی از متن کتاب، مورد نقد قرار گرفت. درانتها، باید اذعان کرد که مترجمان کتاب خوبی را برای ترجمه انتخاب کرده‌اند و از این نظر شایسته تقدیر است. بااین حال، باید گفت که این کتاب در آموزش عملی مدیریت دانش شخصی موفق عمل نکرده و بنابراین لازم است که متخصصان حوزه مدیریت دانش در این حوزه دست به تألیف کتاب فارسی بزنند و روش‌های مدیریت دانش شخصی را به افراد آموزش دهند. البته این کتاب تألیفی نباید از جنبه‌های فلسفی، اجتماعی، و اخلاقی مدیریت دانش شخصی غافل باشد. هم‌چنین، باید ذکر کرد که ترجمه یک کار تخصصی است و برای انجام یک ترجمه خوب گاهی اوقات به مطالعات و حتی پژوهش‌های پیرامونی زیادی نیاز است و مترجمان گاهی مجبور می‌شوند که دست به جست‌وجو، گردآوری اطلاعات و خواندن مطالب مختلف درباره مفاهیم بین‌رشته‌ای کتاب بزنند و بررسی کنند که متخصصان رشته‌های دیگر، اصطلاحات را چگونه ترجمه کرده‌اند، چه‌طور تلفظ کرده‌اند، و چگونه به‌کار برده‌اند. متأسفانه این کار توسط مترجمان این کتاب انجام نشده است. جست‌وجوی مفاهیم مهم کتاب در اینترنت، و یافتن معادل‌های درست از مقالات و متون معتبر، یکی از اقداماتی است که می‌بایست مترجمان مرتب انجام دهند. هم‌چنین، مترجمان به‌راحتی می‌توانند تعاریف اصطلاحات تخصصی را به فارسی مطالعه کنند و در چهارچوب معنای اصطلاحات به ترجمه بپردازند. هم‌چنین، می‌توانند از وب‌سایت‌هایی مثل فروو^۸ برای ثبت تلفظ دقیق اعلام و اسامی خارجی استفاده کنند. استفاده از لغت‌نامه‌های تخصصی (مثل فرهنگ اصطلاحات فلسفه و علوم/اجتماعی تألیف ماری بریجانیان با ترجمه بهاءالدین خرمشاهی) و لغت‌نامه‌های مترادف و متضاد (مثل تزاروس پلاس^۹) نیز می‌تواند به مترجم کمک کند. نکته دیگر آن است که ویرایش یک کار تخصصی است و تفننی نیست. در ایران، انجمن صنفی ویراستاران وجود دارد و فرهیختگان زیادی هستند که ویراستار پرورش می‌دهند. تسلط به رسم الخط فارسی و نحوه استعمال لغات، استفاده از معادل‌های فارسی برای اصطلاحات انگلیسی، و سعی در به‌کارنبردن اصطلاحات غیرفارسی یکی از نیازهای اولیه کار ویراستار است. بنابراین، بهتر است هر اثر ترجمه‌ای هرچند خوب ترجمه شده باشد، به‌قلم یک ویراستار خبره ویرایش شود تا کتاب از نظر خوانایی و سلاست به سطح مطلوبی برسد. بااین که در صفحه عنوان این کتاب از یک ویراستار نام برده شده، ظاهراً کار ویرایش روی آن انجام نشده است. این روزها برخی از ناشران، به دلیل هزینه‌های گزاف ویرایش، صفحه‌آرایی، نمونه‌خوانی، طراحی جلد، و امثال آن و

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقایق) ۲۳

افزایش روبه‌رشد قیمت کاغذ و هزینه‌های چاپ سعی می‌کنند که یا خود این نوع کارها را انجام دهند یا آن را به اعضای خانواده یا دوستان و آشنایان بسپارند تا با هزینه کم‌تری انجام شود، ولی این نوع مدیریت هزینه ممکن است به محتوای کتاب صدمه بزند و ترجمه نامطلوبی را از یک کتاب مطلوب به‌جا بگذارد.

پی‌نوشت‌ها

1. Reinmann, G. and M. Eppler (2007), *Wissenswege. Methoden für das persönliche Wissensmanagement*, Bern: Hogrefe AG Verlag Hans Huber:

<<http://www.images.buch.de/images-adb/27/8b/278b9d80-4135-42b3-8937-aec618cd1a8.pdf>>.

۲. این تکه از متن توسط مترجمان اثر این گونه ترجمه شده است: مدیریت دانش شخصی می‌تواند «به افراد کمک کند که چیزی بیش‌تر از فقط حرفه خود را مدیریت کنند: هم‌چنین، مدیریت دانش شخصی به‌عنوان یک انگیزه برای درنظرگرفتن یادگیری مادام‌العمر و کسب مهارت‌ها و شبکه‌ها برای گسترش افق‌های فرد عمل می‌کند - تا نه‌تنها درباره چیزها بیش‌تر بدانند، بلکه بیش‌تر بازتاب داشته باشند، و درنهایت در زندگی خردمندتر شود.» نکته: کلمه reflection چه در این‌جا و چه در سایر بخش‌های کتاب، «بازتاب» ترجمه شده است!

۳. مترجمان کتاب مدیریت دانش شخصی این واژه را به‌احتیاط ترجمه کرده‌اند.

۴. برای scanning در صفحه ۱۵۹ کتاب معادل پایش به‌کار رفته است. البته در صفحه ۱۷۶ معادل «پویش» به‌کار رفته و نوشته شده: «پویش و اختراع مجدد!» پایش از پاییدن (کنترل‌کردن) می‌آید و آن را معادل surveillance به‌کار می‌برند، درحالی‌که scanning به‌معنای ازنظرگذراندن، جستن، و یافتن است.

5. <<https://www.connotea.org>>.

۶. بخشی از پیش‌گفتار: «... نگارش مؤلفین فصل‌های مختلف کتاب گاهی بسیار ثقیل و مشکل بود...». در همین چند کلمه، چندین اشکال رسم‌الخطی هست: الف. از علائم جمع عربی (ین) استفاده شده؛ ب. کلمه گاهی و تنوین عربی روی کلمه فارسی؛ ج. کلمه فصل‌های برخلاف بقیه کلمات که «ها» با نیم‌فاصله آمده، به کلمه فصل چسبیده است.

۷. درون‌ماندگاری و استعلا از اصطلاحات تخصصی مارکسی است که توسط برونو لاتور (Bruno Latour) استفاده شده و در این متن به‌کار رفته است. امر استعلایی به‌تعبیر ساده یعنی امر فرامادی. طبیعت استعلایی از نظر لاتور طبیعتی است که تبیین مکانیسم‌های عمل آن در علم مدرن با آدات استعلایی (فرامادی) آمیخته شده است. امر درون‌ماندگار یعنی امری که مکانیسم‌های عملش در درون خودش است و فرض می‌شود که از علل بیرون از خودش تأثیر نمی‌پذیرد. جامعه درون‌ماندگار از نظر لاتور جامعه‌ای

است که به‌خصوص در دوره مدرن، تصور شده که عوامل اثرگذار بر تغییر و تحول آن صرفاً در درون خود جامعه است و بیرون از آن نیست. برای مثال، انواع شیوه تولید ملل، که به‌تعبیر مارکس به انواع سیاست و فرهنگ بین آن‌ها می‌انجامد، یک تبیین درون‌ماندگار است؛ زیرا تحول سیاسی و فرهنگی ملل را درون‌ماندگار در تحول شیوه‌های تولید آن می‌بیند.

8. <<https://www.Forvo.com>>.

9. <<https://www.thesaurus.plus>>.

کتاب‌نامه

پاولین، دیوید جی. و جی. ای. گورمن (۱۳۹۶)، مدیریت دانش شخصی: دیدگاه‌های فردی، سازمانی، و اجتماعی، ترجمه عبدالحسین فرج‌پهلوی و سمیرا سلیمان‌پور، همدان: سپهر دانش.
دیویی، جان (۱۳۸۲)، تجربه و آموزش و پرورش، ترجمه سیداکبر میرحسینی، تهران: نشر کتاب.
راسل، برتراند (۱۳۹۲)، اخلاق و سیاست در جامعه، ترجمه محمود حیدریان، تهران: بابک.
سندل، مایکل (۱۳۹۳)، آنچه با پول نمی‌توان خرید؛ مرزهای اخلاقی بازار، ترجمه حسن افشار، تهران: مرکز.

فوکس، کریستیان (۱۳۹۴)، نظریه انتقادی اطلاعات، ترجمه مهدی شقاقی، تهران: شناسه، چاپار.

کامشاد، حسن (۱۳۸۶)، مترجمان خائن؛ مته به خشنخاش چند کتاب، تهران: نی.

معارف‌وند، زهرا، فاطمه زنگنه، و محمد قهرمانی (۱۳۹۶)، «ارزیابی کیفیت زندگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی»، مطالعات اندازه‌گیری و ارزش‌یابی آموزشی، س ۷، پیاپی ۱۷، ۵۷-۷۸.

Capurro, R. (2007), *Knowledge Map of Information Science; Rafael Capurro's Responses to Chaim Zins*, January 18, 2018, Retrieved: <<http://www.capurro.de/zins.html>>.

Capurro, R. (2009), "Past, Present, and Future of the Concept of Information", *Triple C*, vol. 7, no. 2, 125-141.

Chatti, M. A. (2012), "Knowledge Management: A Personal Knowledge Network Perspective", *Journal of Knowledge Management*, vol. 16, no. 5, 829-844.

Cheong, R. K. F. and E. Tsui (2012), "The Roles and Values of Personal Knowledge Management: An Exploratory Study", *VINE*, vol. 40, no. 2, 204-227.

Fallis, D. (2009), "A Conceptual Analysis of Disinformation", in: Conference, Chapel Hill, NC, California, USA.

May, C. (2003), *Editor's Introduction in: Key Thinkers of Information Society*, Christopher May, First Edition, London: Routledge.

Paulin, D. J. and G. E. Gorman (2011), *Personal Knowledge Management Individual, Organizational and Social Perspectives*, First Edition, London: Routledge.

گفتار در باب اهمیت ترجمه با مرور و نقد یک کتاب: ... (مهدی شقاقی) ۲۵

Reinmann, G. and M. Eppler (2007), *Wissenswege. Methoden für das Persönliche Wissensmanagement*, Bern: Hogrefe AG Verlag Hans Huber.

Wilson, T. D. (2002), "The Nonsense of 'knowledge management'", *Information Research*, vol. 8, no. 1, no. 144, August 27, 2023, Retrieved from: <<http://InformationR.net/ir/8-1/paper144.html>>.

